

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0301/2002

12 september 2002

BETÄNKANDE

om meddelandet från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om bedömning av de framsteg som gjorts under fem år av den europeiska sysselsättningsstrategin (KOM(2002) 416 – 2002/2152(INI))

Utskottet för sysselsättning och socialfrågor

Föredragande: Herman Schmid

Rådgivande utskotts föredragande (*):

Thomas Mann, utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor

(*): Hughesförfarandet

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL RESOLUTION.....	5
MOTIVERING	12
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR KVINNORS RÄTTIGHETER OCH JÄMSTÄLLDHETSFRÅGOR (*)	16
(*) HUGHESFÖRFARANDET	

PROTOKOLLSIDA

Vid plenarsammanträdet den 5 september 2002 tillkännagav talmannen att utskottet för sysselsättning och socialfrågor i enlighet med artikel 163 i arbetsordningen hade beviljats tillstånd att utarbeta ett initiativbetänkande om meddelandet från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om bedömning av de framsteg som gjorts under fem år av den europeiska sysselsättningsstrategin och att utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor hade utsetts till rådgivande utskott.

Vid plenarsammanträdet den 5 september 2002 tillkännagav talmannen att utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor, som utsetts till rådgivande utskott, skulle medverka i utarbetandet av betänkandet i enlighet med Hughesförfarandet.

Vid utskottssammanträdet den 24 januari 2002 utsåg utskottet för sysselsättning och socialfrågor Herman Schmid till föredragande.

Vid utskottssammanträdet den 10-11 september 2002 behandlade utskottet förslaget till betänkande.

Vid detta sammanträde godkände utskottet enhälligt förslaget till resolution.

Följande var närvarande vid omröstningen: Theodorus J.J. Bouwman (ordförande), Marie-Hélène Gillig och Winfried Menrad (vice ordförande), Herman Schmid (föredragande), Sylviane H. Ainaridi, Jan Andersson, Elspeth Attwooll, Regina Bastos, Hans Udo Bullmann (suppleant för Enrico Boselli), Philip Bushill-Matthews, Alejandro Cercas, Luigi Cocilovo, Proinsias De Rossa, Jillian Evans, Carlo Fatuzzo, Enrico Ferri, Ilda Figueiredo, Fiorella Ghilardotti (suppleant för Elisa Maria Damião), Anne-Karin Glase, Richard Howitt (suppleant för Harald Ettl), Stephen Hughes, Karin Jöns, Ioannis Koukiadis (suppleant för Anna Karamanou), Jean Lambert, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Mario Mantovani, Manuel Pérez Álvarez, Bartho Pronk, Lennart Sacrédeus, Miet Smet, Helle Thorning-Schmidt, Bruno Trentin (suppleant för Claude Moraes), Ieke van den Burg och Anne E.M. Van Lancker.

Yttrandet från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor återges i betänkandet.

Betänkandet ingavs den 12 september 2002.

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

Europaparlamentets resolution om meddelandet från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om bedömning av de framsteg som gjorts under fem år av den europeiska sysselsättningsstrategin (KOM(2002) 416 - 2002/2152(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av meddelandet från kommissionen om bedömning av de framsteg som gjorts under fem år av den europeiska sysselsättningsstrategin (KOM(2002) 416)¹,
- med beaktande av artiklarna 128 och 129 i EG-fördraget,
- med beaktande av rådets beslut av den 18 februari 2002 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik 2002²,
- med beaktande av rådets rekommendation av den 18 februari 2002 om genomförandet av medlemsstaternas sysselsättningspolitik³,
- med beaktande av sin lagstiftningsresolution av den 24 oktober 2001⁴ om förslaget till rådets beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik 2002 (KOM(2001) 511)⁵,
- med beaktande av sin resolution av den 24 oktober 2001⁶ om meddelandet från kommissionen om utkastet till gemensam rapport om sysselsättningen 2001 (KOM(2001) 438)⁷,
- med beaktande av rådets beslut av den 19 januari 2001 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik 2001⁸,
- med beaktande av rådets beslut av den 13 mars 2000 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik för år 2000⁹,
- med beaktande av rådets resolution om riktlinjer för sysselsättningen under år 1999,
- med beaktande av rådets resolution av den 15 december 1997 om riktlinjer för sysselsättningen under år 1998¹⁰,
- med beaktande av meddelandet från kommissionen om ny socialpolitisk dagordning

---

¹ Ännu ej offentliggjort i EGT.

² EGT L 60, 1.3.2002, s. 60.

³ EGT L 60, 1.3.2002, s. 70.

⁴ EGT C 112 E, 9.5.2002, s. 147.

⁵ EGT C 75 E, 26.3.2002, s. 1.

⁶ EGT C 112 E, 9.5.2002, s. 147.

⁷ Ännu ej offentliggjort i EGT.

⁸ EGT L 22, 24.1.2001, s. 18.

⁹ EGT L 72, 21.3.2000, s. 15.

¹⁰ EGT C 30, 28.1.1998, s. 1.

(KOM(2000) 379)¹ ,

- med beaktande av meddelandet från kommissionen om europeiska socialfondens stöd till den europeiska sysselsättningsstrategin (KOM(2001) 16)² ,
- med beaktande av sin lagstiftningsresolution av den 23 oktober 2001 om rådets gemensamma ståndpunkt inför antagandet av Europaparlamentets och rådets beslut om gemenskapens stödåtgärder inom sysselsättningsområdet³ och av meddelandet från kommissionen (KOM(2000) 459)⁴ ,
- med beaktande av ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Lissabon den 23-24 mars 2000, Europeiska rådets möte i Göteborg den 15-16 juni 2001, Europeiska rådets möte i Stockholm den 23-24 mars 2001 och Europeiska rådets möte i Barcelona den 15-16 mars 2002,
- med beaktande av kommissionens rapport om östutvidgningens inverkan på sysselsättningen och arbetsmarknaderna i medlemsstaterna,
- med beaktande av artikel 163 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för sysselsättning och socialfrågor och yttrandet från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor (A5-0301/2002), och av följande skäl:
  - A. Den preliminära utvärderingen utvisar att den europeiska sysselsättningsstrategin hittills varit riktigt framgångsrik.
  - B. Utvärderingen inbegriper både det politiska innehållet (riktlinjer, rekommendationer och prioriteringar) och den öppna samordningsmetoden.
  - C. Arbetslöshet och särskilt långtidsarbetslöshet är en av de huvudsakliga orsakerna till social utslagning i Europa, trots den expanderande arbetsmarknaden i slutet av 1990-talet.
  - D. Skapandet av nya arbetstillfällen håller på att bli den huvudsakliga framtida utmaningen i flera nuvarande och blivande medlemsstater eftersom även välutformat och målinriktat sysselsättningsstöd kan ha minimal inverkan om det inte finns tillräckligt med arbetstillfällen.
  - E. Pelaren för företagarganda har dominerats av ett snävt perspektiv där betoningen legat på små och medelstora företag och av passiva politiska åtgärder (avskaffande av hinder) istället för av dynamisk mobiliseringspolitik.
  - F. Syftet med pelaren för anpassningsförmåga förblir oklart när det gäller sysselsättningsmålen för den europeiska sysselsättningsstrategin. Pelaren för anpassningsförmåga kräver ett starkare engagemang från arbetsmarknadens parter för att främja, gynna och utveckla förhandlingar och utarbeta avtal för att modernisera

---

¹ Ännu ej offentliggjort i EGT.

² Ännu ej offentliggjort i EGT.

³ EGT C 112 E, 9.5.2002, s. 29.

⁴ EGT C 337, 28.11.2000, s. 242.

arbetsstrukturen, anta de produktivitets- och konkurrensutmaningar företagen ställs inför, höja arbetskvaliteten och arbets säkerheten.

- G. Pelaren för lika möjligheter har visat sig vara så betydelsefull och viktig att den kompletterats med en ny horisontal riktlinje.
- H. Kommissionen har erkänt att det finns en viktig koppling mellan ökad arbetskvalitet och sysselsättning och produktivitet.
- I. De nya medlemsstaternas arbetsmarknader står inför utmaningar som till stor del liknar de som de nuvarande medlemsstaterna står inför men de har också vissa allvarliga övergångsproblem, vilket måste återspeglas i de reviderade riktlinjerna.
- J. Lissabonbesluten om den europeiska sysselsättningsstrategin gav oss en mer fokuserad sysselsättningsstrategi som har som mål att uppnå en dynamisk kunskapsbaserad ekonomi och samordning mellan den makroekonomiska politiken, socialpolitiken och sysselsättningspolitiken. Under Europeiska rådets möte i Barcelona uppnåddes enighet om att det är nödvändigt att tidsmässigt samordna tidsplanen för antagandet av de allmänna ekonomiska riktlinjerna och det årliga sysselsättningspaketet. Denna rationalisering är nödvändig för att säkerställa konsekvens mellan processerna på de ekonomiska, sysselsättningsrelaterade och sociala områdena, som alla är lika viktiga och som är beroende av varandra.
- K. I den europeiska sysselsättningsstrategin tas inte tillräcklig hänsyn till EU:s mål om miljömässig hållbarhet i enlighet med det som fastställdes under toppmötet i Göteborg.
- L. Det är nödvändigt att integrera den europeiska sysselsättningsstrategin med nationell, regional och lokal arbetsmarknadspolitik i medlemsstaterna och med Europeiska socialfondens verksamhet.
- M. Vikten av att sysselsättningsstrategin genomförs på ett korrekt sätt i medlemsstaterna, vilket förutsätter viss stabilitet i utformningen av de framtida riktlinjerna, behandlas inte tillräckligt i kommissionens meddelande.
- N. Medlemsstaterna har i en kritisk utvärdering lagt märke till att ytterst kort tid lämnas för att förbereda genomförandet av den europeiska sysselsättningsstrategin, med den påföljden att åtgärdernas positiva inverkan på sysselsättningen i flertalet fall inte ännu kan påvisas.
- O. Det är viktigt att samordningspolitiken till fullo iakttar de på fördraget baserade förhållandena mellan kommissionen och medlemsstaterna.
- P. Parlamentet eller parlamenten i medlemsstaterna har en synnerligen viktig roll när det gäller legitimiteten hos och det demokratiska ansvaret för all sysselsättningspolitik i medlemsstaterna.
- Q. Den öppna samordningsmetoden är ett värdefullt medel för genomförande av politik och måste förbättras ytterligare.
- R. Det är nödvändigt att Europaparlamentet ges en roll som baserar sig på medbeslutande

också i fråga om sysselsättningspolitik som är föremål för den öppna samordningsmetoden.

1. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att särskilt betona skapandet av nya arbetstillfällen och mobilisering för sysselsättning på grundval av omfattande partnerskap för att minska arbetslösheten.
2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att analysera orsakerna till den ringa ekonomiska tillväxten i gemenskapen och lägga fram förslag för att främja en effektiv och betydande tillväxt i syfte att öka efterfrågan på arbetskraft.
3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att specificera och förstärka arbetsmarknadens parter synnerligen viktiga roll i alla ärenden som gäller arbetsorganisationen och arbetsförhållanden.
4. Europaparlamentet betonar att frågor om jämställdhet och kvinnors rättigheter måste vara en integrerad del av de sysselsättningsmål som EU har ställt upp. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stärka jämställdhetsperspektivet i riktning mot en politik som stödjer sysselsättningen för kvinnor och skyddar kvinnor mot lönediskriminering och osäkra arbets- och anställningsvillkor.
5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att hålla fast vid och starkare betona sysselsättningsstrategier som utformats för att utveckla lokala och regionala arbetsmarknader både i stadsområden och på landsbygden och att satsa mer på initiativ som utformats för att locka produktiva investeringar och därmed främja ekonomisk balans, social sammanhållning och sysselsättning i mindre utvecklade områden och regioner.
6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja integrationen av legala invandrare på arbetsmarknaden i nära samarbete med arbetsmarknadens parter på EU-nivå och invandrarorganisationer.
7. Europaparlamentet konstaterar att missgynnade gruppers deltagande i arbetsmarknaden inte förbättrats i jämförelse med den aktiva befolkningen i allmänhet. Därför uppmanar Europaparlamentet kommissionen att fortsättningsvis främja omfattande förebyggande och aktiva sysselsättningsstrategier som fokuserar på missgynnade och diskriminerade grupper, i enlighet med deras särskilda behov, inklusive åtgärder för att arbetstagare som drabbas av funktionshinder under sitt arbetsliv skall kunna behålla sitt arbete.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att överväga hur den europeiska sysselsättningsstrategin eventuellt måste förstärkas, inte minst när det gäller arbetsmarknadens institutioner, administrativa ramar inom den öppna samordningsmetoden och övriga icke-ekonomiska faktorer, för att underlätta den kommande utvidgningen av den europeiska arbetsmarknaden.
9. Europaparlamentet betonar att arbeten av hög kvalitet är lika viktigt som antalet arbetstillfällen och att alla, även de mest sårbara grupperna, bör ha bra arbetsvillkor när det gäller löner, arbetstid, socialt skydd och arbetstagarnas rättigheter.
10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta i beaktande det växande problemet

med bristande enhetlighet och olika tendenser inom den europeiska arbetsmarknaden och att ta hänsyn till detta vid översynen av den europeiska sysselsättningsstrategin, samt uppmanar medlemsstaterna att ta detta i beaktande i sina nationella handlingsprogram.

11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att vidta åtgärder vad gäller bestämmelser och prioriteringar för Europeiska socialfonden och Equal-programmet i syfte att förstärka kopplingen och samspelet mellan dessa två å ena sidan och mellan den europeiska sysselsättningsstrategin och de nationella handlingsprogrammen å andra sidan.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föreslå ändringar i den europeiska sysselsättningsprocessen så att den görs till en process på flera nivåer där lokala, regionala, nationella och europeiska aktörer - inklusive icke-statliga organisationer och andra aktörer i det civila samhället - är engagerade i en inbördes växelverkan och där lokala och regionala erfarenheter vidarebefordras nerifrån och uppåt och europeiska strategier delges uppifrån och neråt i en kontinuerlig läro- och utvecklingsprocess.
13. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att överväga hur den öppna samordningsmetodens uppsättning av administrativa förfaranden skall vidareutvecklas till ett samarbetsmönster baserat på lika ställning och inbördes respekt mellan institutionerna och medlemsstaterna.
14. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att för rådet och medlemsstaterna föreslå att den nationella handlingsplanen, som varje medlemsstat förbundet sig att ha, skall diskuteras och antas av parlamentet eller parlamenten i medlemsstaterna.
15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att informera de nationella parlamenten om riktlinjerna och rekommendationerna i det årliga sysselsättningspaketet så att dessa kan diskutera dem.
16. Europaparlamentet välkomnar kommissionens meddelande om att samordna de årliga processerna för ekonomisk politik och sysselsättning i enlighet med Lissabonfördraget. Tyvärr nämner kommissionen inget om processen för social integrering. Parlamentet anser att det behövs en samordnings- och synkroniseringsprocess för de allmänna ekonomiska riktlinjerna, sysselsättningsriktlinjerna och den sociala tryggheten, där dessa tre områden ges lika stor vikt och där man respekterar de olika områdenas specifika bidrag till en hållbar utveckling.
17. Europaparlamentet anser att en politisk samordning måste antas av rådet i enlighet med principerna i Amsterdamfördraget, men insisterar på att fördraget måste ändras så att Europaparlamentet får medbeslutanderätt vad gäller samordningspaketet och dess enskilda beståndsdelar. Parlamentet förväntar sig att konventet föreslår denna förbättring i det nya fördraget.
18. Europaparlamentet poängterar att berörda rådskonstellationer, under vägledning av Europeiska rådet, bör samordna sitt arbete bättre på jämställd basis. Europaparlamentet understryker också att arbetsmarknadens parter spelar en oumbärlig roll som bör förstärkas såsom parterna krävde i Laeken.
19. Europaparlamentet anser att de ekonomiska riktlinjerna och sysselsättningsstrategin på

medellång sikt bör integreras i ett program för den ekonomiska och sociala politik och sysselsättningspolitik som varje ny kommission föreslår, i samråd med arbetsmarknadens parter, och som antas av rådet och det nyvalda Europaparlamentet.

20. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja en förstärkning och demokratisering av den öppna samordningsmetoden både inom sysselsättningsområdet och andra områden genom att formellt inbegripa till exempel arbetsmarknadens parter och Europaparlamentet, och att genom en förankring i fördraget införa metoden på områden där den ännu inte används i dagens läge.
21. Europaparlamentet kräver att kommissionen låter kandidatländerna medverka i processen och den öppna samordningsmetoden så att den europeiska sysselsättningsstrategin kan genomföras och de strategiska målen från Lissabon uppnås med gott resultat.
22. Europaparlamentet understryker behovet av att på både europeisk och nationell nivå anta ambitiösa mål som grundar sig på precisa indikatorer med vilka medlemsstaternas genomförande av riktlinjerna kan mätas och övervakas.
23. Europaparlamentet påpekar att kvinnoorganisationer och regionala myndigheter har en viktig roll i arbetet för att utforma en strategi för att bekämpa arbetslösheten på ett hållbart sätt.
24. Europaparlamentet beklagar att många medlemsstater inte har fastställt sysselsättningsgrad för kvinnor i sina nationella handlingsplaner. Trots sysselsättningsstillväxten ligger sysselsättningsgraden för kvinnor fortfarande cirka 5 procent under Lissabonmålen. Statistiskt sett ligger deras sysselsättningsgrad cirka 17 procent under männens sysselsättningsgrad.
25. Europaparlamentet upprepar sitt krav på att medlemsstaterna skall främja kvinnors tillgång till vidareutbildning och fortbildning på yrkesområdet. Parlamentet välkomnar målet att bekämpa könsdiskriminering genom tillgång till allmän utbildning och yrkesutbildning. Även här är det viktigt att fastställa mätbara mål i de nationella handlingsplanerna.
26. Europaparlamentet noterar de initiativ som medlemsstaterna tagit för att förena arbets- och familjeliv, men anser dock att framstegen fortfarande är begränsade. Därför ställer sig parlamentet bakom kommissionens uppmaning till medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter att sträva efter att skapa arbetsvillkor som är förenliga med ett familjeliv. I detta sammanhang påpekar parlamentet att medlemsstaterna måste fastställa kvantitativa mål för bättre omsorgsmöjligheter för barn och andra personer som behöver omsorg samt ställa upp specifika nationella mål.
27. Europaparlamentet uppmanar företagen att lägga större vikt vid en arbetsorganisation som är förenlig med familjeliv så att det blir möjligt att dela upp familjeansvaret på ett rättvist sätt. Detta kan bland annat göras genom en mer flexibel fördelning av föräldraledigheten eller åtgärder för att gå tillbaka till arbetslivet efter föräldraledigheten. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att i detta sammanhang se till att föräldrarna inte missgynnas när de försöker förena arbets- och familjeliv.
28. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet,

kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament och arbetsmarknadens parter.

MOTIVERING

Föredraganden välkomnar kommissionens beslut om ett separat meddelande om utvärderingen av den europeiska sysselsättningsstrategin i syfte att stimulera debatten inför det slutliga antagandet av sysselsättningsriktlinjerna för 2003. Meddelandet är ett noggrant utarbetat dokument baserat på en preliminär analys av ett stort utvärderingsmaterial som väntar på fortsatt och djupare analys av det akademiska forskningssamfundet. Det förespråkar huvudsakligen en kontinuerlig politik istället för innovationer och förändringar. Föredraganden är ense med största delen av analysen, men anser att de huvudsakliga problemen med den öppna samordningsmetoden behöver diskuteras mer öppet och förändringsinriktat.

Samtidigt som kommissionen erkänner ett behov av förenkling och klara prioriteringar, tvekar den klart att ta ställning i detta tidiga skede. Den nämner ”fyra huvudfrågor för reformen av sysselsättningsstrategin”¹, som tillsammans utgör en komplex analys snarare än en strategi. Det är emellertid glädjande att de övergripande målen i Lissabondokumentet skall ligga till grund för utformningen av de kommande riktlinjerna.

Det är också välkommet att ett livslångt perspektiv om anställbarhet antagits. En naturlig följd av detta vore att avskaffa den oklara termen ”anställbarhet” och använda tydliga begrepp som ”kvalifikationer” och ”komptensutveckling” för att beskriva behovet av att utveckla arbetskraften. Aktiveringspolitiken har varit relativt framgångsrik i de flesta medlemsstaterna och kommissionens meddelande poängterar med rätta vikten av individualiserade aktiveringsåtgärder.

Pelaren för företaganda, som egentligen borde kallas ”pelaren för skapande av nya arbetstillfällen” för att understryka att vi talar om arbetsmarknaden som en helhet och inte endast om sektorn för små och medelstora företag, måste utvecklas på ett betydande sätt. Ett antal medlemsstater och majoriteten av kandidatländerna behöver flera arbetstillfällen istället för flera människor i de flesta segmenten av arbetsmarknaden. Passiva åtgärder såsom skattesänkningar och administrativ förenkling måste kompletteras med aktiv och innovativ politik för lokal, regional och nationell utveckling baserad på omfattande partnerskap mellan offentliga och privata aktörer samt aktörer från det civila samhället.

Pelaren för anpassningsförmåga är den som varit minst framgångsrik, åtminstone när det gäller sysselsättningspolitik. Vissa viktiga ändringar beträffande hälsa och säkerhet på arbetsplatsen har åstadkommit, och de fackliga organisationernas ställning har förbättrats, men huruvida detta förbättrat företagens anpassningsförmåga till föränderliga yttre omständigheter är inte klart. Föredraganden anser att pelarens avgörande dimension är förhållandet mellan arbetsmarknadens parter, vilket definitivt bör uppmärksammas inom en förenklad version av riktlinjerna.

Pelaren ”jämställdhet” är den viktigaste pelaren om man enbart ser till ökad sysselsättning. Medan männens sysselsättningsgrad följt den allmänna ekonomiska trenden, återspeglar kvinnors ökande sysselsättning en verklig och hållbar social förändring i ett antal medlemsstater. Det är välkommet att kommissionen så klart förespråkar denna utveckling och

---

¹ Meddelande från kommissionen om ”Bedömning av de framsteg som gjorts under fem år av den europeiska sysselsättningsstrategin”, (KOM(2002) 416, avdelning 3, s. 18.

poängterar det fortsatta behovet av att förbättra kvinnors arbetskvalitet och arbetsförhållanden.

På det hela taget anser föredraganden att den nuvarande pelarstrukturen blivit föråldrad och lämnats på efterkälken av den politiska utvecklingen under de senaste åren. I beslutet från toppmötet i Lissabon, som kommissionen fokuserar på i detta arbete, framfördes betydligt mer dynamiska prioriteringar och den europeiska sysselsättningsstrategin ändrades från att ha varit en ”modell” eller ”ram” till en verklig strategi med klart definierade prioriteringar såsom en dynamisk kunskapsbaserad ekonomi som grundar sig på full sysselsättning med kvalitetsarbeten, livslångt lärande, lika möjligheter och social integrering.

Kandidatländerna och deras sysselsättningsproblem behandlas egentligen inte i meddelandet. Kommissionen konstaterar kortfattat att ”utmaningarna på kandidatländernas arbetsmarknad inte i grunden skiljer sig från de som nuvarande medlemsstater brottas med”¹, men detta stämmer endast i mycket abstrakt mening. Kommissionen har tillkännagivit ett separat meddelande om sysselsättningen i kandidatländerna, men problemet är vilka konsekvenser utvidgningen kommer att ha för den nuvarande europeiska arbetsmarknaden. Det är nödvändigt att diskutera den framtida europeiska arbetsmarknaden som en helhet och inte minst identifiera vilka anpassningar som är nödvändiga i de nuvarande medlemsstaterna för att underlätta integreringen av de nya medlemsstaterna. Medan rädslan för arbetskraftens rörlighet från öst till väst antagligen är i hög grad överdriven, finns det andra aspekter som måste beaktas. Ekonomisk utveckling och mobilisering av tillgångar kommer att vara de absolut dominerande faktorerna i dessa länder under många år framåt. Detta är ett annat starkt argument för att utveckla pelaren för företagarna med riktlinjer om mobilisering. Utvidningsperspektivet framhäver också behovet av att inrätta nya institutioner på arbetsmarknaden som kan bygga broar mellan utbildningssystemet och arbetslivet i allmänhet, och omfattande partnerskap för skapande av nya arbetstillfällen. Slutligen framhäver sysselsättningsperspektivet verkligen det svåra förhållandet mellan en gemensam generaliserande politik på EU-nivå och behovet av konkret politisk utveckling på nationell nivå.

Detta är inte ett nytt problem, men det kommer att växa betydligt i det utvidgade EU med upp till 27 medlemsstater. Vi kan ha skillnader i arbetslösheten mellan medlemsstaterna som varierar från under 5 procent till över 15 procent och ännu större skillnader i den genomsnittliga produktionsnivån. I en dylik situation räcker det kanske inte med endast några mycket allmänna gemensamma riktlinjer för alla, utan vi måste eventuellt också skapa variation och handla med en uppsättning olika men parallella strategier, och i tankarna ha en europeisk arbetsmarknad som grundar sig på olika, specialiserade marknader och ett samarbete baserat på utbyte istället för konvergens.

De flesta konkreta problem på arbetsmarknaden behandlas på nationell eller subnationell nivå, men det finns åtminstone ett område där det kan vara nödvändigt med ett samordnat europeiskt tillvägagångssätt, nämligen de sysselsättningsproblem som invandrare och medborgare från tredje land stöter på, särskilt i områden där konkurrensen om arbetstillfällen är hård. EU:s nuvarande rättsliga ram mot diskriminering är värdefull och även Europeiska socialfondens Equal-program är bra, men det finns ett växande behov av ett gemensamt aktivt tillvägagångssätt för att stödja sysselsättningen av invandrare i den nuvarande situationen där

---

¹ Idem, s. 19.

ett antal medlemsstater tycks prioritera smala nationella intressen.

Den öppna samordningsmetoden är en metod och ett sätt för att genomföra den europeiska sysselsättningsstrategin. Den har väckt stort intresse som ett nytt förvaltnings sätt som tillämpar ”mjuk lagstiftning” och den har på grund av sin användbarhet spritt sig från sysselsättningsfrågor till andra politikområden.

Den har utformats för politikområden där medlemsstaterna är självständiga även om det i praktiken finns ett visst ömsesidigt beroende. Europa har ingen gemensam arbetsmarknad utan nationella arbetsmarknader med hittills mycket begränsad integrering, men vi har en gemensam marknad för varor och tjänster och en gemensam ram för den ekonomiska politiken. Lösningen är ”öppen samordning” eller ett slags mjuk reglering för gemensamma syften. Oförenligheten mellan nationella och europeiska intressen existerar emellertid alltid i bakgrunden. Det finns alltid ett slags förtäckt rivalitet mellan konvergerande krafter och självständighetspolitik.

Man kan finna följderna av denna oförenlighet i meddelandet. Kommissionen talar om ett förfarande för ”övervakning” som utformats för att stimulera en ”strävan att närma sig” hos varje medlemsstat, men måste erkänna att ”medlemsstaterna ofta har motsatt sig att fastställa egna nationella mål”¹.

Den mest omfattande formen av nationellt motstånd utgörs av en tyst vägran att genomföra den europeiska sysselsättningsstrategin i nationell politik. Ett antal självständiga forskningsrapporter har bekräftat att den europeiska sysselsättningsstrategin fungerar bra mellan kommissionen och nätet av nationella tjänstemän som ansvarar för den europeiska sysselsättningspolitiken, men att den inte har integrerats i nationell politik och att den fortfarande till stor del är okänd för lokala och regionala aktörer inom sysselsättningspolitiken och för massmedia och allmänheten i stort. Den nationella handlingsplanen för sysselsättning anses vara ett regeringsdokument, men den antas inte av de nationella parlamenten eller integreras på annat vis i de nationella systemen för sysselsättningspolitik.

Kommissionen har försökt bryta detta passiva motstånd på många sätt. Den har vädjat till lokala och regionala aktörer, uppmanat det civila samhället att vara delaktigt i området för sysselsättnings- och socialpolitik, övertalat arbetsmarknadens parter på EU-nivå att mobilisera sina nationella organisationer, försökt kombinera verksamhet som finansieras av Europeiska socialfonden med den europeiska sysselsättningsstrategin, och nu försöker den sammanföra systemen för arbetsförmedlingar i en alleuropeisk arbetsförmedling osv., men hittills utan större framgång.

Följden är att den europeiska sysselsättningsstrategin inte genomförs på de nivåer där beslut om sysselsättning fattas i företag och arbetsförmedlingar, och av denna orsak är dess konkreta effektivitet i bästa fall indirekt och i vilket fall som helst relativt låg.

Enligt föredraganden är detta det huvudsakliga problemet som skall tas med i beräkningen i denna utvärdering och vid revideringen av den europeiska sysselsättningsstrategin.

Det har föreslagits att en nyckel till att förbättra situationen vore att varje nationell regering skulle lägga fram ett förslag till nationell handlingsplan i form av ett lagförslag som skall

---

¹ Idem, s. 16-17.

antas av parlamentet. Detta skulle leda till en integrering av den nationella handlingsplanen med det normala förfarandet för arbetsmarknadspolitik, och det skulle innebära att det ekonomiska ansvar som ingår i planen skulle övervägas ordentligt. Det skulle bli naturligt att integrera regionala och lokala arbetsmarknader med den europeiska sysselsättningsstrategin och detta kunde ge den europeiska sysselsättningsstrategin ny livskraft i sin helhet.

Det skulle, å andra sidan, göra det svårare att utöva tryck för att uppnå europeisk konvergens. Istället för den förtäckta kampen, skulle vi vara tvungna att utforma en dialog mellan nationell (lokal, regional i ett förfarande nerifrån och upp) politik och förslag till gemensam europeisk (uppifrån och ner) politik, vilket skulle leda till realistiska kompromisser och antagligen till mycket större aktivitet och innovation inom området för sysselsättningspolitik över hela Europa. Som extra bonus skulle detta innebära en demokratisering av förfarandet för den europeiska sysselsättningsstrategin, vilket skulle hjälpa att förstärka dess legitimitet och betydelse bland arbetande personer i Europa.

Det har likaså i allt större utsträckning blivit nödvändigt att finna en plats för Europaparlamentet i den europeiska sysselsättningsstrategin. Eftersom de nationella regeringarna är tvungna att dela på makten med sina nationella parlament, är rådet också tvunget att acceptera ett medbeslutandeförfarande med Europaparlamentet när det gäller politik inom den öppna samordningsmetoden, vilket redan är fallet i fråga om politikområden där hård lagstiftning tillämpas.

9 september 2002

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR KVINNORS RÄTTIGHETER OCH JÄMSTÄLLDHETSFRÅGOR

till utskottet för sysselsättning och socialfrågor

över meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: bedömning av de framsteg som gjorts under fem år av den europeiska sysselsättningsstrategin
(KOM(2002) 416 – 2002/2152(INI))

Föredragande: Thomas Mann

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 10 juli 2002 utsåg utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor Thomas Mann till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 27 augusti och 9 september 2002 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet enhälligt nedanstående slutsatser.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Anna Karamanou (ordförande), Olga Zrihen Zaari och Jillian Evans (vice ordförande), Thomas Mann (föredragande), Regina Bastos, Lone Dybkjær, Fiorella Ghilardotti, Lissy Gröner, Hans Karlsson, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Maria Martens, Christa Prets, Miet Smet, Patsy Sörensen och María Izquierdo Rojo (suppleant för Elena Valenciano Martínez-Orozco).

SLUTSATSER

Utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor uppmanar utskottet för sysselsättning och socialfrågor att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

- A. med beaktande av kommissionens meddelande om den gemensamma sysselsättningsrapporten 2001¹,
- B. med beaktande av förslaget till rådets beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik 2002²,
- C. med beaktande av förslaget till rekommendationer till medlemsstaterna,
- D. med beaktande av slutsatserna från Europeiska rådets möte den 23 och 24 mars 2000 i Lissabon, där man bland annat fastställde mål för sysselsättningen 2010 (70 %, respektive 60 % för kvinnor),
- E. med beaktande av slutsatserna från Europeiska rådets möte den 7-10 december 2000 i Nice,
- F. med beaktande av slutsatserna från Europeiska rådets möte den 23 och 24 mars 2001 i Stockholm, där man bland annat fastställde delmål för sysselsättningen 2005 (67 %, respektive 57 % för kvinnor),
- G. med beaktande av slutsatserna från Europeiska rådets möte den 15 och 16 juni 2001 i Göteborg,
- H. EU:s ekonomi- och sysselsättningspolitik skulle bli mer konsekvent om rådet (sysselsättning, socialpolitik etc.) deltog i arbetet med att ta fram de makroekonomiska grundragen och om Ekofin-rådet deltog i arbetet med att ta fram sysselsättningsriktlinjerna.
  1. Europaparlamentet betonar att frågor om jämställdhet och kvinnors rättigheter måste vara en integrerad del av de sysselsättningsmål som EU har ställt upp.
  2. Europaparlamentet påpekar att kvinnoorganisationer och regionala myndigheter har en viktig roll i arbetet för att utforma en strategi för att bekämpa arbetslösheten på ett hållbart sätt.
  3. Europaparlamentet anser att man bör göra en väl underbyggd undersökning av jämställdhetsspecifika konsekvenser, så att principerna om likabehandling och icke-diskriminering kan omsättas i praktiken.
  4. I samband med utvärderingen av EU:s sysselsättningsstrategi välkomnar Europaparlamentet de synbara framsteg som gjorts på den europeiska arbetsmarknaden. 1997 fanns det 17 miljoner arbetslösa i EU; 2001 var den siffran 12,9 miljoner. Denna

---

¹ Ännu ej offentliggjort i EGT.

² EGT C 75 E, 26.3.2002, s. 1.

sysselsättningsökning har främst kommit kvinnorna till del. Parlamentet beklagar dock att en avsevärd andel av denna utgörs av osäkra istället för högkvalitativa arbeten. I unionen som helhet arbetar nästan 33 procent av kvinnorna deltid, medan bara 6 procent av männen arbetar deltid. På lång sikt måste framför allt arbetstillfällen i heltidssektorn skapas för att i synnerhet kvinnor skall ges valmöjligheter.

5. Europaparlamentet beklagar att många medlemsstater inte har fastställt sysselsättningsgrad för kvinnor i sina nationella handlingsplaner. Trots sysselsättningstillväxten ligger sysselsättningsgraden för kvinnor fortfarande cirka 5 procent under Lissabonmålen. Statistiskt sett ligger deras sysselsättningsgrad cirka 17 procent under männens sysselsättningsgrad.
6. Europaparlamentet påpekar att kvinnors timlön i genomsnitt fortfarande bara är 76 procent av männens för lika eller likvärdigt arbete och beklagar att det i de nationella handlingsplanerna för sysselsättning inte lagts fram några betydande förbättringsförslag, i förhållande till förra året, för att förverkliga jämställdhetsmålet. Europaparlamentet uppmanar därför uttryckligen medlemsstaterna att genomföra principen om lika lön för lika eller likvärdigt arbete. Parlamentet uppmanar också medlemsstaterna eftertryckligen att betrakta ojämlig lönesättning som oförenlig med mottagande av EU-stöd. Parlamentet uppmanar särskilt arbetsmarknadens parter att i samband med kollektivförhandlingar genomföra och följa principen om lika lön för lika eller likvärdigt arbete. Genomförandet av denna princip bör kunna kontrolleras med hjälp av mätbara mål. Vidare insisterar parlamentet på att kommissionen måste lägga fram en rapport om bland annat vilka åtgärder som bör vidtas för att rådets direktiv 75/117/EEG av den 10 februari 1975 skall följas.
7. Europaparlamentet upprepar sitt krav på att medlemsstaterna skall främja kvinnors tillgång till vidareutbildning och fortbildning på yrkesområdet. Parlamentet välkomnar målet att bekämpa könsdiskriminering genom tillgång till allmän utbildning och yrkesutbildning. Även här är det viktigt att fastställa mätbara mål i de nationella handlingsplanerna.
8. Europaparlamentet stöder kommissionens uppmaning till medlemsstaterna att underlätta kvinnors tillgång till livslångt lärande och särskilt till IT-utbildning. Parlamentet påminner om beslutet från toppmötet i Stockholm om att särskilt uppmärksamma åtgärder till förmån för kvinnor på naturvetenskapliga och tekniska utbildningar.
9. Europaparlamentet stöder förslaget att underlätta för mödrar och äldre kvinnor att stanna kvar i eller komma tillbaka till arbetslivet, vidta stimulansåtgärder och förbättra de allmänna villkoren för detta bland annat genom omskolningsåtgärder eller pilotprojekt för arbetsflexibilitet, särskilt åldersbaserad deltid.
10. Europaparlamentet ger sitt fulla stöd till kommissionens uppmaning till medlemsstaterna att se över och eventuellt omarbete de komplicerade och byråkratiska system för skatter och sociala förmåner som inverkar negativt på sysselsättningstillväxten, dock utan att riskera arbetstagarnas rättigheter och de sociala överföringar som bidrar till att minska de sociala klyftorna. Dessutom bör man främja företagandet hos kvinnor som vill starta eget. Det behövs riktade åtgärder för kvinnor, till exempel genom att minska skattetrycket för företag – särskilt under uppbyggnadsskedet –, förenkla de nödvändiga formaliteterna

eller upprätta fonder. Åtgärder för att öka anställbarheten ger bara resultat om det finns behov av arbetskraft; denna efterfrågan garanteras framför allt genom att man startar fler nya företag och skapar högkvalitativa arbeten, framför allt för kvinnor.

11. Europaparlamentet betonar att arbetsmarknadens parter måste vara aktiva i arbetet för jämställdhet på arbetsmarknaden. De uppmanas därför att i högre utsträckning än hittills engagera kvinnor i arbetet för att undanröja de könsspecifika löneskillnaderna, till exempel genom större öppenhet i löneförhandlingarna. Man bör också se till att det finns ett rimligt antal kvinnor i de beslutsfattande organen i de olika arbetsmarknadsorganisationerna.
12. Europaparlamentet noterar de initiativ som medlemsstaterna tagit för att förena arbets- och familjeliv, men anser dock att framstegen fortfarande är för begränsade. Därför ställer sig parlamentet bakom kommissionens uppmaning till medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter att sträva efter att skapa arbetsvillkor som är förenliga med ett familjeliv. I detta sammanhang påpekar parlamentet att medlemsstaterna måste fastställa kvantitativa mål för bättre omsorgsmöjligheter för barn och andra personer som behöver omsorg samt ställa upp specifika nationella mål.
13. Europaparlamentet uppmanar företagen att lägga större vikt vid en arbetsorganisation som är förenlig med familjeliv så att det blir möjligt att dela upp familjeansvaret på ett rättvist sätt. Detta kan bland annat göras genom en mer flexibel fördelning av föräldraledigheten eller åtgärder för att gå tillbaka till arbetslivet efter föräldraledigheten. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att i detta sammanhang se till att föräldrarna inte missgynnas när de försöker förena arbets- och familjeliv.
14. Europaparlamentet välkomnar att medlemsstaterna uppmanas att ta fram nationella mål för att skapa omsorgsmöjligheter för barn och andra personer som behöver omsorg och förväntar sig i detta sammanhang att man i framtida riktlinjer kommer att kunna fastställa "europeiska" mål på detta område.
15. Europaparlamentet påpekar att kvinnorna är i stor majoritet vad gäller deltidsarbete, osäkra anställningar och lågt kvalificerade arbetsuppgifter. I detta sammanhang stöder parlamentet riktlinjernas nya mål att höja sysselsättningens kvalitet. Därför uppmanas medlemsstaterna att vidta åtgärder för att skapa bättre arbetsplatser och bättre arbetsvillkor.
16. Europaparlamentet erkänner att den europeiska sysselsättningsstrategin är en process på flera nivåer, som uppmanar lokala, regionala och nationella aktörer samt aktörer på EU-nivå att utbyta erfarenheter och samarbeta med varandra. Lokala och regionala erfarenheter bör ledas vidare från lägsta till högsta nivå. Omvänt bör strategier och erfarenheter på nationell nivå och EU-nivå föras vidare till lägre nivåer. Allt detta bör ske i en kontinuerlig utbildnings- och utvecklingsprocess.